

L E G E

privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

Prezenta lege stabilește temeiurile, condițiile și limitele (restricțiile) aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc de către subiecții prezentei legi în scopul unificării cadrului juridic și instituțional de aplicare a acestora, precum și în scopul protejării statului de drept.

Articolul 2. Noțiuni generale

(1) Aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc, pornind de la natura juridică și de la menirea lor, reprezintă acțiuni concrete de constrângere administrativă cu caracter represiv (de stopare), iar în funcție de modalitatea de realizare a acestor acțiuni, reprezintă mijloace violente de influență asupra persoanei care a săvârșit ori care săvârșește fapte prejudiciabile, asupra unui animal ori asupra unui mijloc de transport, în condițiile și în limitele legii.

(2) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni utilizate semnifică:

aplicare a armei de foc – efectuare a unei împușcături asupra țintei;

atentat la securitatea personală – apropiere a presupusului delincvent, după ce a fost somat să se oprească și/sau să ocupe o poziție inofensivă ori în cazul unui

atac armat, de subiectul legii la o distanță care, potrivit circumstanțelor apărute, generează un pericol real pentru viața și sănătatea acestuia;

rezistență armată – împotrivire activă a persoanei sau a unui grup de persoane față de îndeplinirea de către subiecții legii a atribuțiilor funcționale, efectuată cu aplicarea armei de foc sau cu alte obiecte folosite în calitate de armă, ce pot constitui, potrivit circumstanțelor apărute, un pericol real pentru viață și sănătate, precum și rezistența opusă cu o armă defectată dacă, în situația creată, aceasta nu a putut și nici nu putea fi percepută ca fiind defectată;

pericolul aplicării armei de foc – aducerea de către o persoană a armei de foc în poziție de pregătire pentru tragere, avertizarea verbală privind aplicarea acesteia sau efectuarea gesturilor caracteristice care permit a presupune intenția recurgerii la armă de foc, cum ar fi tentativa de a scoate obiecte din buzunare, din genți, dulapuri, sertare etc. după somarea de a ține mâinile la vedere sau de a ocupa o poziție inofensivă;

atac – acțiuni directe, imediate, materiale și reale, îndreptate împotriva subiecților legii sau împotriva unei terțe persoane, asupra clădirilor, încăperilor, obiectivelor și mijloacelor de transport, acțiuni care, în mod evident, pot pune în pericol viața și sănătatea oamenilor, precum și integritatea bunurilor atacate;

atac armat – atac sau rezistență efectuată cu ajutorul armelor de orice construcție, al mijloacelor speciale ori al obiectelor, substanțelor și mecanismelor care realmente pot cauza decesul, pot dăuna sănătății oamenilor ori pot provoca pagube materiale considerabile;

mijloace speciale – obiecte, muniții, echipament, substanțe chimice, substanțe lacrimogene și colorante, dispozitive audiovizuale de influență psihologică, mijloace de stopare forțată a unităților de transport, mijloace de transport, utilaje și tehnică de luptă, animale dresate, utilizate pentru apărarea pasivă sau activă, fără efecte cu caracter letal, destinate înfrângerii rezistenței opuse, imobilizării și dezorientării persoanei sau distrugerii obstacolelor;

forță fizică – măsuri de constrângere realizate exclusiv prin încordarea mușchilor, a puterii fizice a persoanei, inclusiv prin aplicarea procedeele speciale de luptă;

principiul proporționalității – utilizarea de către subiecții legii a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc în așa mod încât această utilizare să fie adecvată, necesară și corespunzătoare scopului urmărit.

Articolul 3. Subiecții prezentei legi

Subiecți ai prezentei legi sînt:

a) personalul, care deține grade și statut special, din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Protecție și Pază de Stat, Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal, Serviciului de Stat de Curieri Speciali, Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, precum și procurorii;

b) personalul special împuternicit al Inspectoratului Ecologic de Stat și al Serviciului Piscicol ale Ministerului Mediului, al serviciilor specializate din cadrul autorităților publice centrale, create în scopul transportării purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat, a mijloacelor financiare și a obiectelor de preț;

c) cetățenii străini angajați ai serviciilor speciale care au sosit în Republica Moldova în scopul asigurării protecției și pazei demnitarilor de stat și care au fost notificați în conformitate cu legislația în vigoare, avînd dreptul temporar de portarmă.

Articolul 4. Condițiile aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc

(1) Subiecții legii au dreptul să aplice forța fizică, mijloacele speciale și armele de foc în caz de legitimă apărare, în stare de extremă necesitate sau de reținere a persoanelor în condițiile și în situațiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale ori a armelor de foc, precum și intensitatea aplicării se determină de către subiectul legii în dependență de circumstanțele situației concrete, de tipul și gradul de pericol, precum și de caracteristicile individuale și identitatea persoanei împotriva căreia urmează a fi aplicate, cu respectarea principiului proporționalității.

(3) Autoritățile specificate la art. 3 sînt obligate să organizeze cursuri de pregătire specială a subiecților legii. Cel puțin o dată pe an subiecții legii vor fi supuși testării periodice privind abilitățile de a acționa în condiții legate de aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc.

(4) În toate cazurile cînd aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale ori a armelor de foc nu poate fi evitată, subiecții legii sînt obligați:

a) să avertizeze despre intenția de a recurge la ele, acordînd timp suficient pentru îndeplinirea cerințelor lor legale, cu excepția cazurilor cînd tergiversarea aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc generează un pericol direct pentru viața și sănătatea subiecților legii și a altor oameni, cînd poate conduce la alte urmări grave sau cînd, în situația creată, un astfel de avertisment este nepotrivit sau imposibil;

b) să ia toate măsurile posibile, prevăzute de prezenta lege, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei, de identitatea delincventului care o săvârșește, de intensitatea rezistenței opuse, pentru ca dauna cauzată sănătății, onoarei, demnității și bunurilor oamenilor să fie cât mai mică;

c) să acorde imediat primul ajutor, să asigure acordarea asistenței medicale urgente victimelor și să ia măsuri pentru a înștiința în cel mai scurt timp rudele victimelor;

d) să comunice imediat conducătorului lor direct despre toate cazurile de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale ori a armelor de foc;

e) în caz de rănire sau de deces al persoanei ca urmare a aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale ori a armei de foc, să informeze personal sau prin intermediul conducătorului lor direct organul de poliție ori, după caz, procurorul în a cărui rază de jurisdicție a fost aplicată forța fizică, mijloacele speciale sau arma de foc;

f) în caz de aplicare a armelor de foc, să întreprindă acțiunile posibile pentru a asigura păstrarea probelor și a stabili identitatea martorilor oculari ai evenimentului.

(5) În cazurile specificate la alin. (4) lit. e), subiectul legii va depune personal, în termen de cel mult 24 de ore, un raport în scris organului de poliție sau procurorului în a cărui rază de jurisdicție a fost aplicată forța fizică, mijloacele speciale sau arma de foc.

(6) Se interzice dotarea subiecților legii cu arme de foc și muniții aferente a căror aplicare cauzează urmări excesiv de grave sau care servesc drept sursă de risc nejustificat ori cu arme de foc și muniții interzise în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(7) Nomenclatorul mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc, al munițiilor aferente și regulile de aplicare a acestora se aprobă de către Guvern, în funcție de particularitățile activității, de atribuțiile și domeniile de responsabilitate ale autorităților specificate la art. 3.

(8) Nici o circumstanță excepțională, nici un alt caz extrem nu pot fi invocate de către subiecții legii pentru justificarea aplicării contrar prevederilor prezentei legi a forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armelor de foc.

(9) Subiecții legii se vor abține de la executarea ordinelor evident ilegale în raport cu prezenta lege, date de superiori privind aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armelor de foc, și vor depune imediat o sesizare în acest sens la organele specificate la art. 21.

(10) În cazul cînd nu dispune de mijloace speciale necesare sau de armă de foc din dotare, subiectul legii este în drept să folosească și să aplice orice alte mijloace sau obiecte, cu respectarea condițiilor și a restricțiilor stabilite de prezenta lege.

Capitolul II

PARTICULARITĂȚILE ȘI TEMEIURILE APLICĂRII FORȚEI FIZICE ȘI A MIJLOACELOR SPECIALE

Articolul 5. Aplicarea forței fizice

(1) Subiecții legii aplică forța fizică, inclusiv procedee speciale de luptă, pentru autoapărare, pentru respingerea atacurilor asupra cetățenilor, asupra reprezentanților legii, asupra altor persoane antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice și în combaterea criminalității, pentru curmarea încălcărilor de lege, pentru reținerea delincvenților, pentru înfrîngerea rezistenței opuse cerințelor legale în cazul cînd metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin.

(2) Forța fizică poate fi aplicată în orice situație în care legea permite aplicarea mijloacelor speciale sau a armelor de foc.

Articolul 6. Restricții la aplicarea forței fizice

(1) Se va evita, pe cît este posibil, aplicarea forței fizice împotriva minorilor, în cazul cînd vîrsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate.

(2) Forța fizică nu se aplică împotriva femeilor cu semne vizibile de graviditate, cu excepția cazurilor cînd acestea atacă subiectul legii ori altă persoană, inclusiv în grup, cînd opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace nonviolente.

Articolul 7. Aplicarea mijloacelor speciale

În exercițiul funcției, subiecții legii aplică mijloace speciale, conform nomenclatorului, în următoarele cazuri:

a) pentru respingerea atacurilor asupra oamenilor, asupra propriei persoane și a altor persoane antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice și în combaterea criminalității;

b) pentru eliberarea ostaticilor, a persoanelor răpite sau deținute ilegal;

c) în timpul asigurării și restabilirii ordinii publice, pentru curmarea dezordinilor în masă și a încălcărilor în grup a ordinii publice;

d) pentru respingerea atacurilor asupra unor clădiri, încăperi, obiective sau mijloace de transport, indiferent de apartenența lor, sau în timpul eliberării obiectelor deja ocupate;

e) în timpul urmăririi, reținerii și predării către organele competente a persoanelor care au săvârșit infracțiuni și contravenții, în timpul escortării și deținerii persoanelor reținute, persoanelor supuse arestului și celor condamnate, dacă acestea nu se subordonează sau dacă opun rezistență, precum și în cazul în care ele întreprind tentative de evadare, de cauzare de daune persoanelor din preajmă sau lor înseși, de distrugere a bunurilor materiale;

f) în timpul curmării acțiunilor de neexecutare premeditată a cerințelor legale adresate de ei și de alte persoane aflate în exercițiul funcțiunii sau la datoria obștească de menținere a ordinii de drept, dacă metodele nonviolente nu asigură executarea cerințelor;

g) pentru reținerea persoanelor care au evadat de sub arest, din instituțiile penitenciare, pentru prevenirea evadării, precum și în cazul participării deținuților la încălcarea în grup a regimului de deținere și la dezordini în masă;

h) pentru oprirea forțată a mijloacelor de transport în care se află persoane evadate de sub arest sau cu care se știe cu certitudine că se deplasează infractori, sau despre care se știe că au fost răpite, sau în cazul când conducătorul auto execută manevre periculoase pentru viața și sănătatea altor persoane, când acesta nu reacționează sau ignoră gesturile și semnalele de stopare a unității de transport;

i) pentru curmarea tentativei ilegale de a pune stăpânire pe arme de foc, pe mijloace de comunicații speciale, pe mijloace de apărare pasivă ori activă, pe purtători materiali de informații atribuite la secret de stat sau pe orice altă proprietate importantă în asigurarea securității naționale și a secretului de stat, precum și pentru recuperarea acestora;

j) în orice situație în care legea permite aplicarea armei de foc.

Articolul 8. Restricții la aplicarea mijloacelor speciale

(1) Se interzice:

a) aplicarea mijloacelor speciale împotriva minorilor, în cazul când vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate, cu excepția cazurilor când aceștia atacă subiectul legii ori altă persoană, inclusiv în grup ori cu utilizarea armelor, când opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;

b) aplicarea mijloacelor speciale în clădirile și în încăperile în care se produc sau se păstrează substanțe ușor inflamabile, toxice sau explozive ori substanțe care, intrând în contact cu componentele mijloacelor speciale, generează un pericol sporit pentru viața și sănătatea oamenilor;

c) aplicarea mijloacelor speciale în încăperile reprezentanțelor misiunilor diplomatice fără acordul reprezentanților misiunilor sau autorităților statului respectiv;

d) aplicarea împotriva persoanelor a dispozitivelor explozive destinate deschiderii încăperilor, spargerii ușilor sau pereților;

e) aplicarea tunurilor de apă la temperaturi mai joase de zero grade;

f) aplicarea dispozitivelor destinate stopării forțate a transportului auto pentru oprirea forțată a transportului public în timpul transportării pasagerilor pe poduri, pe treceri la nivel de căi ferate, pe estacade, în tuneluri și pe porțiuni de drum cu pante abrupte;

g) aplicarea cartușelor cu glonte de cauciuc sau de plastic, a mijloacelor cu efect iritant sau lacrimogen cu încălcarea restricțiilor și caracteristicilor tehnice prescrise acestora.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), excepție fac mijloacele de protecție a subiecților legii, de amplificare a vocii și cătușele.

(3) În regulamentele interne ale autorităților administrației publice, ale instituțiilor și organizațiilor învestite cu dreptul de a aplica forța fizică, mijloacele speciale și armele de foc pot fi impuse și alte restricții, pornind de la specificul atribuțiilor exercitate, de la tipul și caracteristicile mijloacelor speciale aflate în dotare conform nomenclatorului.

Capitolul III

PARTICULARITĂȚILE ȘI TEMEIURILE APLICĂRII ARMELOR DE FOC

Articolul 9. Aplicarea armelor de foc

(1) Subiecții legii sînt în drept să dețină, să aibă asupra lor în permanență și să aplice arme de foc din dotare.

(2) Subiecții legii sînt în drept să descopere și să pregătească arma de foc dacă consideră că în situația în care vor interveni este posibilă apariția temeiurilor pentru aplicarea ei.

(3) În cazul în care aplicarea armei de foc nu poate fi evitată, subiectul legii care o aplică este obligat:

a) să evite utilizarea arbitrară sau abuzivă a armei de foc;

b) să acționeze proporțional cu gravitatea atacului și cu obiectivele legitime ce se urmăresc a fi atinse;

c) îndată ce aplicarea armei de foc și-a atins scopul, să renunțe imediat la acest mijloc.

Articolul 10. Temeiul aplicării armelor de foc

(1) Subiecții legii pot aplica armele de foc, ca măsură extremă, în următoarele situații:

a) pentru autoapărare ori pentru apărarea oamenilor împotriva unor atacuri ce prezintă un pericol real pentru viața și sănătatea acestora;

b) pentru respingerea unui atac în grup sau a unui atac armat asupra clădirilor, încăperilor, mijloacelor de transport ale autorităților și instituțiilor publice, pentru curmarea tentativei de a pune stăpânire pe mijloace de comunicații speciale, pe mijloace de apărare pasivă ori activă, pe purtători materiali de informații atribuite la secret de stat sau pe orice altă proprietate importantă în asigurarea securității naționale și a secretului de stat, precum și pentru recuperarea acestora;

c) pentru asigurarea executării unui mandat de arestare preventivă în cazul când persoana respectivă încearcă să evadeze, iar aflarea acesteia în stare de libertate poate pune în pericol viața și sănătatea oamenilor;

d) pentru reținerea persoanei care refuză să execute cerințele legale de depunere a armei sau care opune rezistență armată;

e) în caz de atentat la securitatea personală sau pentru prevenirea capturării prin violență a armei de foc;

f) pentru imobilizarea persoanelor în a căror privință sînt probe sau indicii temeinici privind comiterea unei infracțiuni și care, după săvîrșirea crimei, încearcă să se eschiveze de la reținere, dacă aflarea lor în stare de libertate poate pune în pericol viața și sănătatea oamenilor, precum și pentru imobilizarea persoanelor care, prin acțiuni violente, periculoase pentru viața și sănătatea oamenilor, împiedică reținerea delincvenților;

g) pentru împiedicarea evadării de sub escortă sau evadării persoanelor aflate în stare legală de detenție, precum și pentru curmarea tentativelor de eliberare forțată a acestora;

h) împotriva persoanelor sau a grupurilor de persoane care încearcă să pătrundă forțat în clădirile, în încăperile sau în perimetrele instituțiilor, în unitățile de transport aflate sub pază sau care devastează ori distrug clădiri și alte bunuri de interes public sau privat, punînd în pericol viața și sănătatea oamenilor;

i) împotriva oricărui mijloc de transport folosit de persoane care prezintă pericol pentru viața și sănătatea subiecților legii sau a altor oameni ori a cărui deplasare prezintă pericol pentru viața și sănătatea subiecților legii sau a altor oameni, precum și împotriva conducătorului acestui mijloc de transport care, fiind somat, refuză să oprească la semnalele regulamentare;

j) pentru neutralizarea animalelor care pun în pericol viața și sănătatea subiecților legii sau a altor persoane.

(2) Pentru eliberarea ostaticilor și neutralizarea persoanelor care comit un act terorist, subiecții legii angajați ai subunităților speciale de combatere a terorismului din cadrul autorităților publice pot aplica arme albe, cu excepția celor care pot cauza urmări excesiv de grave sau pot servi drept sursă de risc nejustificat.

(3) În condițiile și în situațiile prevăzute în prezentul articol, armele de foc se aplică astfel încât să condiționeze imobilizarea persoanelor împotriva cărora au fost aplicate.

Articolul 11. Ordinea aplicării armelor de foc

(1) Armele de foc se aplică numai după somația: „Stai! ...”, urmînd denumirea autorității pe care o reprezintă persoana. În caz de nesupunere, se somează din nou prin cuvintele: „Stai că trag!”. Dacă persoana somată nu se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în plan vertical. În încăperi, somarea prin efectuarea de împușcături nu se permite.

(2) În cazul în care persoana avertizată nu se supune somației legale executate potrivit alin. (1), împotriva ei poate fi aplicată arma.

(3) În cazurile prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. h), arma se aplică numai după ce s-a repetat de trei ori, la intervale de timp suficiente pentru dispersarea participanților, somația: „Părăsiți..., vom aplica arma de foc!”.

(4) În cazurile prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. i), somația se face prin tragerea focului de armă în plan vertical, apoi, în scopul imobilizării mijlocului de transport, se trage în componentele ce asigură deplasarea acestuia.

(5) Armele de foc pot fi aplicate fără somație doar în următoarele situații și condiții:

- a) în caz de atac prin surprindere, în stare de legitimă apărare sau de extremă necesitate;
- b) în caz de atac cu utilizarea tehnicii de luptă, a mijloacelor de transport, a aparatelor de zbor sau a navelor fluviale;
- c) în cazul eliberării ostaticilor, a persoanelor răpite sau deținute ilegal;
- d) în cazul evadării de sub arest, cu armă sau cu ajutorul mijloacelor de transport, a infractorilor sau a deținuților din instituțiile penitenciare, precum și în cazul evadării acestora din mijloacele de transport în timpul deplasării lor;
- e) împotriva animalelor care pun în pericol viața și sănătatea subiectului legii sau a altor oameni.

Articolul 12. Restricții la aplicarea armelor de foc

Se interzice aplicarea armelor de foc:

- a) împotriva minorilor, dacă vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate, cu excepția cazurilor când acestea atacă subiectul legii ori altă persoană în grup sau cu utilizarea armelor, când opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;
- b) în situațiile când ar putea fi pusă în pericol viața altor persoane;
- c) în timpul acțiunilor de restabilire a ordinii publice în cazul dezordinilor în masă, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. a) și h);
- d) asupra aeronavelor, navelor fluviale și asupra altor mijloace de transport cu pasageri, cu excepția cazurilor când ar putea fi cauzate pagube sau urmări vădit mai grave decât cele ce s-ar produce dacă pericolul nu ar fi înlăturat;
- e) asupra persoanelor care au trecut sau încearcă să treacă ilegal frontiera de stat dacă faptul se produce fie vădit întâmplător, fie în legătură cu un accident sau cu o calamitate naturală;
- f) pentru reținerea contravenienților sau pentru curmarea tentativei acestora de a evada de la locul reținerii dacă acțiunile lor nu pun în pericol viața și sănătatea oamenilor sau dacă ei nu opun rezistență armată;
- g) în situațiile în care ar putea fi violat teritoriul, spațiul aerian sau apele teritoriale ale unui stat vecin, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. a).

Articolul 13. Folosirea armelor de foc

Pentru a da un semnal de alarmă sau pentru a solicita ajutor, subiecții legii pot trage focul de armă în plan vertical, cu excepția cazurilor când aceștia se află în încăperi.

Capitolul IV

APLICAREA FORȚEI FIZICE, A MIJLOACELOR SPECIALE ȘI A ARMELOR DE FOC LA RESTABILIREA ORDINII PUBLICE

Articolul 14. Condițiile de aplicare a forței fizice și a mijloacelor speciale la restabilirea ordinii publice

În scopul restabilirii ordinii publice în cazul tulburărilor în masă, subiecții legii aplică forța fizică și mijloacele speciale, conform nomenclatorului, în următoarele situații:

a) pentru contracararea acțiunilor agresive ale persoanelor care tulbură grav securitatea publică și ordinea de drept, acțiuni ce nu au putut fi înlăturate sau anihilate prin utilizarea altor mijloace legale;

b) pentru separarea grupului sau a grupurilor agresive de participanții unei demonstrații pașnice sau pentru separarea a două grupuri care manifestă elemente de agresiune reciprocă;

c) pentru dispersarea și reținerea persoanelor care au pătruns ilegal în sediile autorităților publice sau ale instituțiilor publice ori private, inclusiv în domeniul comunicațiilor de masă, în zonele de protecție a instituțiilor diplomatice și care, fiind avertizate și somate, au refuzat să părăsească imediat aceste sedii, precum și pentru curmarea tentativelor de pătrundere ilegală prin orice mijloace în aceste sedii;

d) pentru contracararea acțiunilor și reținerea persoanelor sau a grupurilor de persoane care tulbură grav ordinea publică prin acte de violență, întreprind acțiuni ce pun în pericol viața și sănătatea oamenilor, proprietatea publică sau privată, care ultragiază forțele de ordine sau persoanele investite cu exercițiul autorității publice;

e) în cazul în care participanții la întruniri sau la manifestații în masă părăsesc locul întrunirii sau manifestației și pătrund în zona de protecție a sediilor sau a obiectivelor autorităților publice centrale și locale, ale organelor de drept, ale instituțiilor penitenciare și de reabilitare socială, ale unităților militare, ale unităților economice cu instalații, utilaje sau mașini cu un grad sporit de pericol în exploatare, precum și ale instituțiilor diplomatice, dacă participanții manifestă agresivitate și tendințe de a pătrunde în aceste localuri;

f) pentru reținerea participanților la întruniri care sînt înarmați (au asupra lor, la vedere sau ascunse, arme de foc sau arme albe, obiecte destinate cauzării de leziuni corporale sau pricinuirii de pagube materiale, substanțe explozive, inflamabile, substanțe toxice iritante ori alte obiecte și substanțe care pot fi folosite în acțiuni violente sau care, deși nu au o astfel de menire, realmente ar putea fi utilizate în aceste scopuri), sînt mascați ori își ascund fața în alt mod, care nu s-au conformat cerințelor legale ale subiecților legii de a-și descoperi fața.

Articolul 15. Somarea privind aplicarea mijloacelor speciale

(1) Mijloacele speciale se aplică la ordinul comandantului dispozitivului de luptă sau la ordinul șefilor superiori ai acestuia numai după a doua somație făcută participanților pentru a se dispersa.

(2) După a doua somație de aplicare a mijloacelor speciale, efectivul dispozitivului de luptă aplică îndată mijloacele speciale active și auxiliare pentru dispersarea mulțimii și reținerea participanților activi și a organizatorilor care au admis încălcări ale ordinii publice.

(3) Somarea nu este necesară în cazul când asupra subiecților legii se exercită acte de violență ce pun în pericol iminent viața și sănătatea lor.

Articolul 16. Procedura de avertizare și de somare

(1) Avertizarea și somarea constau în aplicarea de semnale sonore și/sau luminoase și în atenționarea, prin mijloace de amplificare sonoră, a persoanelor aflate în situațiile specificate la art. 14 asupra obligației de a se dispersa și de a respecta prevederile legale.

(2) În cazul în care, după avertizarea privind întreruperea întrunirii sau a manifestației, participanții nu s-au dispersat, aceștia sînt atenționați prin mijloacele de amplificare sonoră, făcîndu-se prima somație: „Atenție, vă rugăm să părăsiți ... , se va folosi forța!”, urmată, după caz, de semnale sonore și/sau luminoase.

(3) În cazul în care, la expirarea timpului acordat pentru dispersare, se constată că prima somație a rămas fără rezultat, se face ultima somație: „Părăsiți... , se va folosi forța!”, urmată, după caz, de semnale sonore și/sau luminoase.

(4) Pentru ca toți participanții să perceapă somațiile, înainte de aplicarea mijloacelor de imobilizare sau de constrîngere, se emite un semnal luminos prin cartușe de semnalizare de culoare roșie, trase în plan vertical.

(5) Aplicarea mijloacelor speciale, de regulă, este documentată prin înregistrări video, efectuate de către autoritatea abilitată cu dreptul de aplicare a mijloacelor speciale.

Articolul 17. Gradualitatea aplicării mijloacelor speciale

Mijloacele speciale se aplică în mod gradual conform principiului proporționalității. Aplicarea lor nu va depăși necesitățile reale pentru imobilizarea persoanelor turbulente sau agresive ori pentru neutralizarea acțiunilor ilegale și va înceta de îndată ce scopul misiunii se va realiza.

Articolul 18. Decizia de aplicare a mijloacelor speciale

(1) În cazul acțiunilor individuale, decizia de aplicare a mijloacelor speciale din dotare aparține subiectului legii, iar în cazul acțiunilor sau operațiunilor executate de un grup, de o patrulă sau de o subunitate, decizia aparține superiorului acesteia.

(2) În cazul aplicării mijloacelor speciale la restabilirea ordinii publice în timpul tulburărilor în masă, decizia de aplicare a mijloacelor speciale aparține conducătorului operațiunii (șefului statului major operativ).

(3) În cazul incidentelor la frontiera de stat, decizia de aplicare a tuturor mijloacelor speciale și a tehnicii de luptă din dotare aparține ministrului afacerilor interne. Șeful Departamentului Poliției de Frontieră, șefii-adjuncți ai Departamentului Poliției de Frontieră și șefii direcțiilor regionale ale Poliției de Frontieră dispun de același drept de decizie, cu excepția cazurilor de utilizare a elicopterelor și a tehnicii blindate.

Articolul 19. Aplicarea armelor de foc la restabilirea ordinii publice

(1) În cadrul acțiunilor de restabilire a ordinii publice în cazul tulburărilor în masă, armele de foc se aplică ca măsură extremă doar în privința persoanei care a comis un atac armat și care nemijlocit pune în pericol viața subiectului legii sau a altor oameni.

(2) Pentru a evita cauzarea de vătămări unor terțe persoane, persoanele responsabile de asigurarea intervenției pentru restabilirea ordinii de drept vor întreprinde măsuri în vederea dotării subiecților legii cu arme de foc de alternativă (arme cu glonte de plastic sau de cauciuc).

Capitolul V

CONTROLUL LEGITIMITĂȚII ȘI RĂSPUNDEREA ÎN CAZUL APLICĂRII FORȚEI FIZICE, A MIJLOACELOR SPECIALE ȘI A ARMELOR DE FOC

Articolul 20. Răspunderea în cazul aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor foc

(1) Subiecții legii nu poartă răspundere pentru dauna morală, materială și fizică cauzată delincventului în legătură cu aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc dacă ei au acționat în strictă conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Depășirea de către subiecții legii a atribuțiilor privind aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc atrage, după caz, răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală.

(3) Conducătorii autorităților menționate la art. 3 vor purta răspundere disciplinară, civilă sau penală, după caz, dacă ei au știut sau trebuiau să știe despre

cazurile de aplicare ilegală de către subalterni a forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armelor de foc, dar nu au întreprins măsuri pentru prevenirea, suprimarea sau denunțarea cazurilor respective.

Articolul 21. Controlul asupra legalității aplicării de către subiecții legii a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc

(1) Procuratura îndeplinește controlul legalității aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc de către toți subiecții legii.

(2) Poliția îndeplinește controlul legalității aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc de către angajații Inspectoratului Ecologic de Stat și ai Serviciului Piscicol ale Ministerului Mediului, ai Serviciului de Stat Curieri Speciali și ai serviciilor specializate din cadrul autorităților publice centrale, create în scopul transportării purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat, a mijloacelor financiare și a obiectelor de preț.

(3) Procedura de verificare a legalității aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc este demarată de procuratură sau de poliție în baza sesizării făcute de presupusa victimă sau de reprezentanții legali ai acesteia, în baza raportului depus de către subiectul legii conform art. 4 alin. (5), precum și din oficiu.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 22

Guvernul, în termen de 3 luni:

- a) va elabora nomenclatorul mijloacelor speciale și al tipurilor de arme de foc aflate în dotarea autorităților specificate la art. 3 și regulile de aplicare a lor;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

MARIAN LUPU

Chișinău, 19 octombrie 2012.
Nr. 218.